

DRUŽINSKA MEDICINA

1. SPLOŠNI VIDIKI SPECIALIZACIJE

1.1. Namen specializacije

Specializacija družinske medicine omogoča, da specializant družinske medicine pridobi teoretično in praktično znanje iz diagnostike, zdravljenja, rehabilitacije in preprečevanja zbolewnosti posameznikov in njihovih družin.

1.2. Trajanje in struktura specializacije

Družinska medicina je temeljna oblika specializacije, ki **traja 4 leta** (48 mesecev). Sestavljena je iz:

- **skupnega kliničnega debla** - enotnega skupnega programa, ki traja 24 mesecev;
- **ambulantnega dela** v dejavnosti splošne/družinske medicine, ki traja 24 mesecev, kar omogoča pridobitev znanja družinske medicine na osnovni ravni.

1.3. Zaključek specializacije

Glavni mentor ugotovi, da je specializacija opravljena, ko preveri ustreznost trajanja specializacije, izpolnjevanje predpisanih pogojev glede pridobljenega znanja, števila in kakovosti opravljenih posegov in ali so predpisani kolokviji uspešno opravljeni. Specializacija se konča s specialističnim izpitom.

2. PREVERJANJE ZNANJA

Vsak specializant ima svoj list specializanta (knjižico) ter ločeno tudi dnevnik, v katerega vpisuje vse opravljene posege in prve asistencije ter svoje strokovne, pedagoške in raziskovalne prispevke.

2.1. Sprotno preverjanje znanja

Za zagotavljanje ustrezne kakovosti specializacije se pridobljeno znanje in sposobnosti specializanta preverjajo s trajnim nadzorom in občasnimi preverjanji – kolokviji. Nenehen neposredni ali posredni nadzor nad pridobivanjem znanja in sposobnosti izvajajo mentorji. Ta poteka sproti in vsakodnevno. Preverjanje specializantovega znanja poteka v obliki kolokvijev po končanem usposabljanju na posamezni učni enoti. Kolokviji so lahko pisni ali ustni. Znanje se preverja s predstavitev bolnikov, pripravami seminarjev, pregledom literature, pisanjem člankov in sodelovanjem pri raziskavah.

Specializant mora vsaj enkrat letno javno prikazati pridobljeno znanje na način, ki ga vsakokrat sproti določi neposredni ali glavni mentor:

- ♦ predstavitev analize skupine bolnikov ali posameznega zanimivega kliničnega primera na strokovnem srečanju skupine

strokovnjakov v učni ustanovi ali zunaj nje;

- ♦ priprava in vodenje klinične ali klinično-patološke konference s tematiko, ki zajema področje specializacije;
- ♦ objava članka v recenziranem domačem ali tujem strokovnem glasilu s temo iz programa specializacije.

Pogoj za nadaljevanje specializacije so uspešno opravljeni kolokviji in ugodna vsakoletna ocena glavnega mentorja.

2.2. Specialistični izpit

Izpit se opravlja v enem ali več časovno ločenih delih in je praviloma sestavljen iz praktičnega in teoretičnega dela.

3. PROGRAM SPECIALIZACIJE

Vsebina programa

V program specializacije se vključujeta dva profila zdravnikov: zdravniki, ki so končali sekundarijat, in zdravniki, ki so diplomirali še pred uvedbo sekundarijata in imajo že večletno prakso samostojnega dela.

Struktura in trajanje specializacije

INTERNA MEDICINA	6 mesecev
INFEKTOLOGIJA	2 meseca
KIRURGIJA	3 meseci
PEDIATRIJA	3 meseci
GINEKOLOGIJA	2 meseca
PSIHIIATRIJA	2 meseca
NEVROLOGIJA	1 mesec
DERMATOLOGIJA	1 mesec
ORTOPEDIJA	1 mesec
OKULISTIKA	1 mesec
OTORINOLARINGOLOGIJA	1 mesec
ONKOLOGIJA	1 mesec
DRUŽINSKA MEDICINA	24 mesecev
SKUPAJ	48 mesecev

4. IZOBRAŽEVALNI CILJI PO PANOGAH

(znanje in veščine specialista po opravljeni specializaciji)

4.1. Interna medicina

Znanje:

- obvladati mora ukrepe pri naslednjih nujnih (urgentnih) stanjih s področja interne medicine: zastoju srca in dihanja, nezavestnem bolniku, miokardnem infarktu, akutnem srčnem popuščanju, astmatskem statusu, krvavitvi iz prebavil, zastrupitvah, anafilaktičnem šoku, abdominalnih kolikah;

- poznati mora diferencialno diagnostiko in smiselno ukrepanje ter zdravljenje pri naslednjih simptomih in znakih: bolečinah na različnih mestih telesa, pri vrtoglavici in sinkopi, motnjah ritma, srčnih šumih, kašlju, dispneji, disfagijah, motnjah prebave (zaprtju in driski), krvavitvah in nagnjenosti h krvavitvam;
  - poznati mora diagnostiko, terapijo, zaplete, kriterije za napotitev k specialistom in osnovno oceno delovne sposobnosti pri naslednjih stanjih: sladkorni bolezni, boleznih ščitnice, dislipidemijah, različnih vrstah anemij, venski insuficienci na spodnjih okončinah, tromboflebitisu in flebotrombozi, arterijski hipertenziji, perikarditisu, endokarditisu in miokarditisu, miokardnem infarktu, najpogostejših motnjah ritma, srčnem popuščanju, tuberkulozi, kronični obstruktivni pljučni bolezni, kroničnem pljučnem srcu, vnetjih dihal (pljučnici), boleznih plevre, pljučni emboliji in infarktu pljuč, astmi, intersticijskih boleznih pljuč, pljučnih granulomatozah, profesionalnih boleznih pljuč, ulkusni bolezni, boleznih tankega in debelega črevesa, kroničnih hepatopatijah in vnetjih jeter, kroničnem in akutnem pankreatitisu, vnetjih sečil, renalni insuficienci, sistemskih boleznih veziva, revmatoidnem artritisu, seronegativnih spondilartritisih, degenerativnem revmatizmu, zunajsklepnem revmatizmu, metabolnem revmatizmu, osteoporozi, vaskulitičnih sindromih, akutnih artritisih in revmatični vročini, meningitisu in meningoencefalitisu;
  - poznati mora dejavnike tveganja za bolezni srca in žilja ter načine preprečevanja;
  - poznati mora ukrepe za preprečevanje ter zgodnjo diagnostiko revmatske vročice, bakterijskega endokarditisa, globoke venske tromboze, tuberkuloze, renalne insuficience, malignih rakavih obolenj, aidsa;
  - poznati mora vlogo zdravnika pri preprečevanju kajenja in preprečevanju posledic pitja alkohola;
  - poznati mora trajno zdravljenje s kisikom na domu;
  - znati interpretirati mora naslednje diagnostične preiskave: osnovne laboratorijske izvide (hemogram, biokemija, proteinogram, osnovni bakteriološki izvidi...), osnovne radiološke preiskave (rentgenske slike skeleta, pljuč in srca), elektrokardiogram, spirogram ter t. i. peak-flow meter.
- Veščine:**
- jemanje internistične anamneze,
- izvedba internističnega statusa,
  - intradermalno, subkutano, intramuskularno in intravensko injiciranje,
  - tehnike punkcije (venska, arterijska, plevralna, lumbalna, abdominalna),
  - vstavitev venskega katetra,
  - nastavitev infuzije,
  - kateterizacija mehurja pri moškem in pri ženski,
  - rektalni pregled,
  - nazogastrična sukucija in izpiranje želodca,
  - endotrahealna intubacija,
  - aplikacija zdravil z inhalatorji,
  - kardiorespiratorna reanimacija,
  - snemanje in interpretacija EKG.

4.2. Infektologija

Znanje:

- obvladati mora ukrepe pri naslednjih nujnih (urgentnih) stanjih: motnje zavesti, krči, dehidracija, šok, dihalna stiska, zastoj srca in oživljanje, vegetativni sindrom, anafilaktična reakcija, zastrupitve, ki jih povzročajo mikroorganizmi, zvišana telesna temperatura;
- poznati mora diagnostiko, terapijo, zaplete, kriterije za napotitev k specialistom in osnovno oceno delovne sposobnosti pri naslednjih stanjih: vnetjih zgornjih in spodnjih dihal, okužbah srčno-žilnega sistema, boleznih tankega in debelega črevesa, vnetjih jeter in žolčnika, vnetjih sečil in rodil, vnetjih osrednjega in perifernega živčevja, vnetjih kože in podkožja, otroških nalezljivih boleznih, vnetjih kosti, sklepov in mišičja, sepsi, okužbah pri imunosuprimiranih bolnikih, okužbah z virusom HIV, boleznih, ki jih povzročajo bakterije, virusi, paraziti in glive, nozokomialnih okužbah;
- obvladati mora indikacije za zdravljenje in preprečevanje navedenih bolezni s posameznimi antimikrobnimi substancami;
- obvladati mora diferencialno diagnostiko in smiselno ukrepanje pri naslednjih stanjih: povišana telesna temperatura, krči, bruhanje, driska, zlatenica, pareza in paraliza, motnje dihanja, motnje zavesti, šok;
- poznati mora epidemiologijo infekcijskih bolezni otrok in odraslih v Sloveniji, imunoprofilakso infekcijskih bolezni, načela preprečevanja infekcijskih bolezni ter predpise s področja infekcijskih bolezni.

Veščine:

- anamneza in status pri bolnikih z okužbo in/ali zvišano telesno temperaturo,
- odvzem kužnin za etiološke preiskave,

- interpretacija naslednjih diagnostičnih preiskav: osnovne laboratorijske preiskave, rezultati mikrobioloških in imunoloških preiskav, antibiogrami.

4.3. Kirurgija

Znanje:

- obvladati mora diagnostiko, triažo ter ukrepe pri nujnih (urgentnih) stanjih s področja kirurgije: zastoju srca in dihanja, nezavestnem bolniku, šoku, poškodbah, drugih akutnih in življenje ogrožajočih nevarnih stanjih s področja kirurgije;
- poznati diagnostiko, terapijo, zaplete, kriterije za napotitev, osnovno oceno delovne sposobnosti in rehabilitacije pri kirurških boleznih in poškodbah;
- poznati mora predoperativno pripravo in pooperativno vodenje operiranih bolnikov;
- rutinsko mora znati oskrbeti pogoste in tipične poškodbe;
- znati se mora primerno zaščititi pred sevanjem na delovnem mestu;
- poznati mora preventivne ukrepe pri tetanusu in preprečevanje poškodb;
- znati mora interpretirati rentgenske izvide najpogostejših poškodb.

Veščine:

- jemanje specifične kirurške anamneze,
- izvedba kirurškega statusa za posamezni organski sistem,
- intradermalno, subkutano, intramuskularno in intravensko injiciranje,
- tehnike punkcije (venska, arterijska, plevralna, lumbalna, abdominalna),
- vstavitve venskega katetra,
- nastavitev infuzije,
- endotrahealna intubacija,
- prevezovanje in čiščenje ran,
- Heimlichov manever,
- imobilizacija zlomov,
- tehnike hemostaze,
- šivanje ran,
- drenaža panaricijev in abscesov,
- ablacija nohta,
- lokalna in prevodna anestezija,
- odstranitev ateromov, manjših lipomov ter tujkov kože in podkožja ter pošiljanje na histološko preiskavo,
- nastavitev venskega katetra,
- incizija tromboziranega hemoroida,
- repozicija parafimoze,
- kateterizacija mehurja pri moškem in ženski,
- punkcija mehurja.

4.4. Pediatrija

Znanje:

- obvladati mora ukrepe pri naslednjih nujnih (urgentnih) stanjih s področja zdravstvenega varstva otrok: zastoju srca in dihanja, šoku, nezavesti, srčni dekompenzaciji, motnjah ritma, akutni respiratorni insuficienci, hipoglikemiji in hiperglikemiji, krčih, anafilaktičnem šoku, zastrupitvah, aspiraciji tujka, epiglotitisu, laringitisu, astmatičnem napadu;
- poznati mora diferencialno diagnostiko in smiselno ukrepanje pri naslednjih simptomih in znakih: povišani telesni temperaturi, hripavosti, hipertenziji, ikterusu, bruhanju, zastoju v psihomotornem razvoju, enurezi in enkoprezi, motnjah v spolnem razvoju, padcu učnega uspeha, glavobolu, bolečinah v sklepih, izostajanju iz šole;
- poznati mora diagnostiko, terapijo, zaplete, kriterije za napotitev k specialistom in možnosti rehabilitacije pri naslednjih stanjih: otroških boleznih z izpuščajem, najpogostejših boleznih zgornjih dihal (otitisu, rinitisu, rinofaringitisu), krpu, boleznih spodnjih dihal, astmi, drugih alergijskih boleznih in boleznih imunskega odziva, gastroenteritisu, anoreksiji, bulimiji, urinarnih infekcij in asimptomatskih bakteriurijah, meningitisu in meningoencefalitisu, epilepsiji v otroštvu, pri vročinskih krčih, anemiji v otroštvu, motnjah strjevanja krvi, najpogostejših parazitarne boleznih v otroštvu, najpogostejših in najresnejših ortopedskih in nevroloških boleznih v otroštvu, somatoformnih boleznih, ginekoloških boleznih v otroški dobi, malignih boleznih v otroštvu, sladkorni bolezni;
- znati mora oskrbeti novorojenca po porodu;
- znati mora pregledati novorojenca;
- poznati mora zakonodajo s področja preprečevanja otroških bolezni v Sloveniji;
- znati opravljati preventivne preglede šolarjev in otrok;
- poznati koledar cepljenja otrok ter kontraindikacije in zaplete pri cepljenjih;
- poznati diagnostiko in smiselno ukrepanje pri razkritju trpinčenega in/ali spolno zlorabljenega otroka;
- poznati epidemiologijo zbolevnosti otrok;
- poznati razloge za najpogostejše malformacije pri otroku in možnosti njihove preventive;
- znati mora oceniti zrelost za šolo.

Veščine:

- pregled novorojenčka,

- ocena otrokovega telesnega, duševnega in socialnega razvoja,
- otoskopija in avskultacija pri otroku,
- pregled vida, govora in sluha pri otroku,
- nazogastrična sukcija in izpiranje želodca,
- oživljanje otroka,
- zbiranje urina in fecesa za laboratorijsko analizo,
- transport novorojenca.

4.5. Ginekologija

Znanje:

- obvladati mora ukrepe pri naslednjih nujnih (urgentnih) stanjih s področja maternalnega zdravja: krvavitvah iz ženskega spolovila, zunajmaternični nosečnosti, spontanem splavu, porodu, eklampsiji;
- znati mora diagnosticirati, obravnavati in poznati kriterije za napotitev k specialistom ter osnovna načela rehabilitacije in ocenitve sposobnosti za delo pri: karcinomu dojke, ovarija, endometrija in materničnega vratu, ginekoloških infekcijah, patoloških krvavitvah na področju ginekologije, amenoreji, prolapsu uteri, cistokeli in rektokeli;
- poznati mora dejavnike tveganja in načine preprečevanja pri karcinomu dojke, ovarija, endometrija in materničnega vratu;
- znati mora uporabiti tehniko palpacije dojke in določiti periodičnost tega pregleda;
- znati mora naučiti tehniko samopregledovanja dojk;
- poznati mora indikacije za mamografijo;
- znati mora narediti ginekološki pregled in voditi nadzor nad zdravo žensko v ginekološkem dispanzerju;
- znati voditi žensko s težavami zaradi menopavze in poznati razloge za hormonsko terapijo in morebitno napotitev k specialistom;
- diagnosticirati prolaps uteri, cistokelo in rektokelo ter razloge za napotitev k specialistom pri teh stanjih;
- poznati metode kontracepcije, njihove indikacije ter kontraindikacije ter poznati njihovo ustreznost za posamezni par;
- poznati razloge za napotitev k specialistom pri paru, ki mu ne uspe zaploditi otroka;
- poznati mora zdravstveno zakonodajo, ki ureja pravice pri načrtovanju družine;
- znati vzeti klinično porodniško anamnezo;
- znati opredeliti starost ploda;
- poznati psihološke vidike nosečnosti, v času puerperija in med pripravo na materinstvo;
- poznati vpliv nosečnosti in poroda na družino in obratno;
- znati voditi porodnico;

- znati opredeliti rizično nosečnost;
- znati zdravstvenovzgojno svetovati nosečnici glede prehrane, pijače, vitaminskih nadomestkov, telesne in spolne dejavnosti;
- poznati dovoljena in prepovedana zdravila v času nosečnosti;
- poznati nujne ukrepe pri grozečem splavu, prezgodnjem porodu in pri prezgodnjem razpoku mehurja;
- poznati diagnostične kriterije za sladkorno bolezen in hipertenzijo pri nosečnici;
- znati interpretirati variacije v protitelesih na rubelo, toksoplazmo in sifilis;
- znati zdraviti najpogostejše bolezni v času nosečnosti (respiratorne infekcije, urinarne infekcije itd.);
- poznati Rh-izosenzibilnost in njen pomen v nosečnosti;
- znati interpretirati potek in stanje poroda;
- poznati razloge za epiziotomijo;
- znati zdraviti najpogostejše poporodne težave v poporodnem obdobju.

Veščine:

- ginekološki pregled,
- jemanje brisa cerviksa,
- pregled nosečnice,
- pregled otrokovih srčnih utripov,
- vodenje normalnega poroda,
- epiziotomija,
- oskrba otroka po porodu.

4.6. Psihiatrija

Znanje:

- obvladati mora ukrepe pri naslednjih nujnih (urgentnih) stanjih s področja mentalnega zdravja: akutni obliki shizofrenske psihoze, deliriju, paranoidnem sindromu, maniji, konverzivnem napadu, poskusu samomora, alkoholni halucinozi;
- znati mora diagnosticirati, obravnavati in poznati kriterije za napotitev k specialistom ter osnovna načela rehabilitacije in ocenitve sposobnosti za delo pri anksioznosti in depresiji, najpogostejših tipih nevroz in psihoz, boleznih odvisnosti, psihosomatskih disfunkcijah, senilni in presenilni demenci ter spolnih disfunkcijah;
- znati mora sodelovati z drugimi zdravniki, ki so udeleženi pri rehabilitaciji psihiatričnega bolnika;
- poznati mora tehnike pogovora in znati vzpostaviti takšno komunikacijo z bolnikom, ki olajšuje stik med bolnikom in zdravnikom;
- znati mora opisati delovanje Balintovih skupin;

- znati mora opredeliti rizične dejavnike pri mentalnem zdravju in ukrepati v skladu z njimi;
- uporabljati nekatere tehnike kratke psihoterapije;
- poznati simptome, ki kažejo na družinsko disfunkcijo;
- poznati razloge za napotitev na družinsko terapijo;
- poznati možnosti specifičnih diagnostičnih preiskav in terapevtskih postopkov;
- poznati vpliv duševne bolezni na odnose v družini in obratno.

Veščine:

- psihiatrični intervju,
- psihoterapija,
- ocenjevanje družinske funkcije,
- delo z družino v sklopu družinske terapije.

4.7. Nevrologija

Znanje:

- obvladati mora ukrepe pri naslednjih nujnih (urgentnih) stanjih s področja nevrologije: obravnavo nezavestnega bolnika, krče in epileptični napad, cerebrovaskularni insult;
- poznati mora diagnostiko, terapijo, zaplete, kriterije za napotitev k specialistom in možnosti rehabilitacije pri naslednjih stanjih: CVI in TIA, razpoku možganske anevrizme, glavobolu, migrenskem glavobolu, perifernih nevropatijah različne etiologije, epilepsiji, tremorjih ČŽS in perifernega živčevja;
- interpretirati mora znati osnovne preiskovalne metode v nevrologiji.

Veščine:

- nevrološki pregled,
- lumbalna punkcija,
- pregled očesnega ozadja.

4.8. Dermatologija

Znanje:

- poznati mora diagnostiko, terapijo, zaplete, kriterije za napotitev k specialistom in možnosti rehabilitacije pri naslednjih stanjih: virusnih, bakterijskih in glivičnih vnetjih kože, kožnih parazitih, malignomih kože, alergijskih boleznih kože, boleznih las in nohtov, generaliziranem pruritusu, prirojenih okvarah kože, aknah, kontaktnem in seboroičnem dermatitisu, psoriasi, krčnih žilah in golenji razjedi, spolno prenosljivih kožnih boleznih;
- poznati mora preprečevanje, zgodnje odkrivanje in smiselno svetovanje pri malignomih kože;

- poznati mora zakonska določila, ki se nanašajo na spolno prenosljive kožne bolezni;
- znati mora interpretirati osnovne preiskovalne metode v dermatologiji in poznati razloge za njihovo uporabo;
- znati odvzeti mora material za mikološko, bakteriološko, parazitološko in histološko analizo.

Veščine:

- jemanje dermatološke anamneze,
- pregled dermatološkega bolnika,
- jemanje brisov,
- predpisovanje dermatoloških preparatov,
- uporaba lokalnih zdravil.

4.9. Ortopedija

Znanje:

- znati mora prepoznati nujna (urgentna) stanja s področja ortopedije in ob njih smiselno ukrepati;
- poznati mora diagnostiko, terapijo, zaplete, kriterije za napotitev k specialistom, možnosti rehabilitacije in oceno osnovne delovne sposobnosti pri naslednjih stanjih: boleznih hrbtenice, boleznih in poškodbah sklepov, kongenitalnih anomalijah na področju ortopedije, mišičnih in živčno-mišičnih obolenjih;
- znati mora interpretirati osnovne preiskovalne metode v ortopediji in poznati razloge za njihovo uporabo.

Veščine:

- jemanje specifične ortopedske anamneze,
- pregled ortopedskega bolnika,
- periartikularne infiltracije in blokade,
- intraartikularna blokada kolena in rame,
- uporaba opornic.

4.10. Okulistika

Znanje:

- obvladati mora ukrepe pri naslednjih nujnih (urgentnih) stanjih s področja okulistike: glavkomskem napadu, tujkih v očesu, poškodbah očesa, svetlobnih poškodbah očesa, poškodbah očesa s kemikalijami, emboliji arterije centralis retine, hemoftalmosu, odstopu mrežnice, nenadni slepoti;
- poznati mora diagnostiko, terapijo, zaplete, kriterije za napotitev k specialistom in možnosti rehabilitacije ter oceno osnovne delovne sposobnosti pri naslednjih stanjih: tumorjih, glavkomu, motnjah refrakcije, katarakti, vnetjih oči;
- poznati mora najpogostejše razloge za izgubo vida in ukrepe ob njih;

- znati mora interpretirati osnovne preiskovalne metode v okulistici in poznati razloge za njihovo uporabo.

Veščine:

- pregled zunanjega očesa,
- pregled očesnega ozadja,
- pregled vida,
- tonometrija,
- odstranitev tujkov iz roženice in konjunktive.

4.11. Otorinolaringologija

Znanje:

- obvladati mora ukrepe pri naslednjih nujnih (urgentnih) stanjih s področja otorinolaringologije: tujek v grlu in žrelu, oedema Quinke, tujek v sluhovodu in nosu, epistaksa;
- poznati mora diagnostiko, terapijo, zaplete, kriterije za napotitev k specialistom in možnosti rehabilitacije ter oceno osnovne delovne sposobnosti pri naslednjih stanjih: vnetjih nosu, obnosnih votlin, grla, žrela, sapnika, zunanjega in notranjega ušesa, tumorjih s področja otorinolaringologije, poškodbah na ORL-področju;
- poznati mora indikacije za tonzilektomijo pri otroku;
- znati mora interpretirati osnovne preiskovalne metode v otorinolaringologiji in poznati razloge za njihovo uporabo.

Veščine:

- jemanje otorinolaringološke anamneze,
- pregled otorinolaringološkega bolnika,
- orientacijski pregled sluha,
- izpiranje sluhovoda,
- odstranitev tujkov iz sluhovoda, nosu in žrela,
- sprednja in zadnja tamponada nosu,
- oskrba poškodb nosu, sinusov, ušesa in grla,
- konikotomija,
- Heimlichov prijem.

4.12. Onkologija

Znanje:

- poznati mora zgodnjo diagnostiko najpogostejših tumorjev in metode nadzora nad takimi bolniki;
- poznati najpogostejše terapevtske metode, njihove indikacije, učinke in stranske učinke in znati ustrezno ukrepati;
- znati mora diagnosticirati in zdraviti najpogostejše zaplete pri rakavih bolnikih;

- znati mora poskrbeti za podporno terapijo pri najpogostejših težavah ob rakavih boleznih;
- znati mora pomagati terminalnemu bolniku pri reševanju psihosocialnih težav;
- znati mora pravilno napotiti rakavega bolnika;
- znati mora interpretirati preiskovalne metode v onkologiji in poznati razloge za njihovo uporabo;
- poznati mora obvladovanje bolečine.

Veščine:

- anamneza in pregled bolnika, usmerjen v odkrivanje malignih bolezni,
- diagnostične preiskave za zgodnje odkrivanje malignomov.

4.13. Fizikalna medicina in rehabilitacija

Znanje:

- poznati mora osnovne smernice celovite rehabilitacije in balneoterapije;
- poznati mora osnovne metode fizikalne medicine;
- obvladati mora diagnostiko in terapijo okvar gibal zaradi posledic bolezni in poškodb;
- poznati mora indikacije in kontraindikacije za napotitev na medicinsko rehabilitacijo;
- poznati mora osnovne smernice za uporabo in predpisovanje tehničnih pripomočkov;
- poznati mora funkcionalno testiranje in oceno drugih funkcionalnih sposobnosti.

4.14. Družinska medicina

Znanje:

- poznati mora značilnosti družinskega pristopa in dela z družino;
- poznati mora prednosti zdravljenja na domu;
- poznati mora pomen najrazličnejših izvidov drugih specialistov in jih znati ustrezno interpretirati;
- spremljati mora razvoj splošne medicine v svetu;
- poznati mora pravne okvire svojega delovanja;
- poznati mora vlogo in pomen družinske medicine v sistemu zdravstvenega varstva v Sloveniji;
- poznati mora strokovnjake, ki delujejo v sistemu zdravstvenega varstva v Sloveniji, in njihovo vlogo;
- znati mora izdelati načrt ukrepov za skupine prebivalstva, ki jih oskrbuje;
- poznati mora principe vodenja zdravstvene dokumentacije in informatike ter etične in pravne posledice;

- poznati mora preventivne programe za rizične skupine prebivalstva;
- poznati mora osnove za spodbujanje (promocijo) zdravja;
- poznati mora načela poslovanja in organiziranja dela zdravstvenega zavoda in ambulante;
- poznati mora način komunikacije s specialistično dejavnostjo in pravilen način napotitev kot tudi kriterije za specialiste;
- poznati mora preprečevanje, zgodnjo diagnostiko, diferencialno diagnostiko, zdravljenje, rehabilitacijo in druge ukrepe ter postopke pri boleznih, motnjah in stanjih, ki se pojavljajo v ambulanti družinske medicine;
- poznati mora značilnosti in posebnosti pojavljanja težav, motenj in bolezni v posameznih starostnih skupinah bolnikov (otroci, odrasli, starostniki) in njihov vpliv na družino ter obratno;
- poznati mora racionalno predpisovanje zdravil pri boleznih, motnjah in stanjih, ki jih obravnava pri svojih bolnikih;
- poznati mora načela ocenjevanja delovne zmožnosti ter možnosti in način predstavitve bolnika pred invalidsko komisijo;
- poznati mora pomen klasifikacij v splošni medicini;
- poznati mora rizične skupine prebivalstva in načine, kako vzpostaviti stik z njimi in jih voditi;
- poznati mora metode zgodnjega odkrivanja nevarnih bolezni;
- poznati mora možnosti in omejitve preventivnih ukrepov;
- poznati mora stranske učinke zdravil in ukrepe pri njihovem pojavljanju;
- poznati mora postopke za ocenjevanje in zagotavljanje kakovosti svojega dela in dela celotne ekipe družinske medicine.

Veščine:

- zdravstvenovzgojno delovanje v okolju, v katerem živi,
- izvajanje preventivnih programov za skupino prebivalstva, ki jo oskrbuje,
- izvajanje hišnih obiskov, ki so posebnost družinske medicine,
- specifičen način anamneze in statusa v splošni/družinski medicini,
- ocena družinskega delovanja,
- vodenje kartoteke bolnikov,
- vodenje delovne skupine in sodelovanje z njo,
- pogovor z bolnikom in njegovo družino v ambulanti in na domu,
- vodenje umirajočega bolnika,
- pregled mrliča.

5. SEZNAM ZAHTEVANIH POSEGOV

Zdravnik mora pred opravljanjem specialističnega izpita uspešno opraviti najmanj naslednje število posegov:

5.1. Na modelu:

1. Oživljanje odraslega na modelu (2x)
2. Oživljanje otroka na modelu (2x)
3. Intubacija na modelu (2x)
4. Defibrilacija na simulatorju (3x)
5. Heimlichov prijem pri odraslem in otroku (1x)
6. Reševanje iz vozila na modelu (1x)
7. Imobilizacija poškodbe vratne hrbtenice, ledvene hrbtenice in udov (1x)
8. Priprava bolnika in poškodovanca na transport (1x)

Posegi se opravijo pod nadzorom neposrednega mentorja na oddelkih interne medicine, kirurgije ali pediatrije.

5.2. Na specialističnih oddelkih ali v posameznih specialističnih ambulantah pod nadzorstvom mentorja:

1. Sodelovanje pri porodu in vodenje poroda (3x)
2. Oskrba novorojenca po porodu (3x)
3. Bris materničnega vratu (10x)
4. Bris kože oziroma sluznic (3x)
5. Pregled očesnega ozadja (10x)
6. Uvajanje nazogastrične sonde (3x, od tega enkrat izpiranje želodca)
7. Menjava trahealne kanile (3x)
8. Nastavitev intravenske poti in nastavitev infuzije (10x)
9. Kirurška oskrba rane (šivanje) (10x)
10. Incizija tromboziranega hemeroida (1x)
11. Kirurška oskrba vraščene nohta (2x)
12. Intraartikularno in periartikularno injiciranje zdravila (10x)
13. Punkcija kolenskega sklepa (2x)
14. Odstranitev ateroma, fibroma, bradavice, lipoma, tujka (5x)
15. Oskrba panaricija, abscesa, furunkla (5x)
16. Psihiatrični intervju (5x)
17. Nevrološki pregled (5x)
18. Odvzem krvi in urina na truplu (1x)
19. Uvedba centralnega venskega katetra (1x)

Posegi se opravijo v okviru interne medicine, kirurgije, ginekologije, psihiatrije, nevrologije, dermatologije, ortopedije, okulistike, otorinolaringologije ali onkologije.

5.3. V ambulanti splošne/družinske medicine pod nadzorstvom mentorja:

1. Hišni obisk (10x)
2. Sistematični preventivni pregled odraslega, skupaj z vprašalniki po dejavnih tveganja (10x)

3. Družinsko drevo (5x)
4. Preveza kirurške rane (10x)
5. Odvzem šivov (10x)
6. Fiksacija gležnja (10x)
7. Kateterizacija mehurja pri moškem in pri ženski (6x)
8. Oskrba poškodbe očesa in odstranitev tujka iz očesa (3x)
9. Ukrepi pri krvavitvah iz nosu – tamponada (1x)
10. Izpiranje sluhovoda (10x)
11. Menjava ušesnega traku (2x)
12. Bris nosu in žrela (2x)
13. Aplikacija lokalnih dermatoloških zdravil (2x)
14. Injekcije intradermalno, s.c., i.m., i.v. (20x)
15. Cepljenje po imunizacijskem programu (5)
16. Lokalna in prevodna anestezija (10x)
17. Snemanje in odčitavanje EKG (10x)
18. Prikaz uporabe inhalatorja bolniku (10x)
19. Nujna intervencija s službo nujne medicinske pomoči (10x)
20. Mrliški in krajevni ogled (2x)
21. Prisilna hospitalizacija (opis postopka)
22. Odvzem krvi in urina ter pregled pri alkoholiziranem vozniku (1x)
23. Oskrba varikoznega sindroma (5x).

Posege specializant zapiše v dnevnik, potrdi pa jih mentor oziroma zdravnik, ki je prisostvoval posegu.

6. Cilji in smotri ambulantnega in modularnega dela specializacije iz družinske medicine

Specializant bo po opravljenih 20 teoretično-praktičnih izobraževalnih modulih in 24 mesečnem praktičnem in tematsko usmerjenem delu v ambulanti družinske medicine pod vodstvom mentorja družinske medicine:

- poznal pravne okvire svojega delovanja
- poznal vlogo in pomen družinske medicine v sistemu zdravstvenega varstva v Sloveniji
- poznal strokovnjake, ki delujejo v sistemu zdravstvenega varstva v Sloveniji in njihovo vlogo
- znal izdelati načrt ukrepov za skupine prebivalstva, ki jih oskrbuje
- poznal principe zdravstvene dokumentacije in informatike ter etične in pravne vidike
- poznal preventivne programe za rizične skupine prebivalstva
- poznal osnovo za promocijo zdravja

- poznal načela poslovanja in organiziranja dela zdravstvenega zavoda in ambulante
- poznal način komunikacije s specialistično dejavnostjo in pravičen način napotitev kot tudi kriterije za njih
- poznal preprečevanje, zgodnjo diagnostiko, diferencialno diagnostiko, zdravljenje, rehabilitacijo in ostale ukrepe ter postopke za bolezni in stanja, ki se pojavljajo v ambulanti družinske medicine
- poznal značilnosti in posebnosti pojavljanja težav in bolezni v posameznih starostnih skupinah bolnikov (otroci, odrasli, starostniki) in vpliv le-teh na družino in obratno
- poznal racionalno predpisovanje zdravil pri boleznih, motnjah in stanjih, ki jih obravnava pri svojih bolnikih
- poznal načela ocenjevanja delovne zmožnosti ter možnosti in način predstavitve bolnika na invalidsko komisijo
- poznal pomen klasifikacij v splošni medicini
- poznal rizične skupine prebivalstva in načine, kako do njih pristopiti in jih voditi
- poznal metode zgodnjega odkrivanja nevarnih bolezni
- poznal možnosti in omejitve preventivnih ukrepov
- poznal stranske učinke zdravil in ukrepe pri njihovem pojavljanju
- poznal aktivnosti za samoocenjevanje in zagotavljanje kakovosti svojega dela in dela celotnega tima družinske medicine
- znal zdravstveno vzgojno delovati v okolju, v katerem živi
- znal izvajati preventivne programe za populacijo, ki jo oskrbuje
- obvladal specifične načine anamneze in pregledovanja v družinski medicini
- znal nuditi nujno medicinsko pomoč na ravni osnovnega zdravstva
- poznal osnove epidemiologije
- poznal izvajanje ukrepov primarne in sekundarne preventive v osnovnem zdravstvu
- znal oceniti delovanje družine
- znal kakovostno voditi zdravstveno dokumentacijo svojih bolnikov
- poznal načela vodenja strokovnega tima in sodelovanja z njegovimi člani
- obvladal različne oblike pogovora z bolnikom ter bolnikovo družino v ambulanti in na bolnikovem domu
- znal voditi umirajočega bolnika
- znal prepoznati dejavnike, ki vplivajo na pojavljanje napak pri delu zdravnika

- in članov njegovega tima v družinski ambulanti
- poznal metode preprečevanja napak pri delu
- obvladal načela, metode in tehnike dela na hišnih obiskih pri bolnikih
- obvladal metode in tehnike dela v ambulanti družinske medicine z bolniki z različnimi oblikami odvisnosti
- poznal načela na izsledkih temelječe medicine
- znal uporabljati načela in metode znanstveno raziskovalnega dela primernega v ambulanti družinske medicine

6.1. Izobraževalni moduli v okviru ambulantnega dela specializacije iz družinske medicine

-
- Družina v zdravju in bolezni
- Organizacija dela ambulanti
- Sporazumevanje z bolnikom – 1. del
- Zagotavljanje kakovosti
- Posebnosti diagnostike v družinski medicini
- Predpisovanje zdravil
- Preventiva pri odraslih
- Načela vodenja kroničnega bolnika
- Bolezni odvisnosti v ambulanti družinske medicine
- Fizikalna in rehabilitacijska medicina
- Zdravstveno varstvo otrok in mladine
- Zdravstveno varstvo delavcev
- Starostnik
- Umirajoči bolnik
- Prehospitalna raven nujne medicinske pomoči
- Hišni obiski
- Delo v domu starejših občanov
- Etični problemi v družinski medicini
- Sodelovanje s specialisti drugih medicinskih strok
- Na izsledkih temelječa medicina
- Izgorelost zdravnika
- Sporazumevanje z bolnikom - 2. del
- Javno zdravje
- Znanstveno raziskovalno delo v družinski medicini
- Napake pri delu zdravnika